

діло

Видав: видавничий спілків «Діло».

РЕДАЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. поверх.
Кonto пошт. шанди 26.726
Адреса тел.: «Діло—Львів»
Число телефону 563
Рукописів
редакція не збергає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
Місячна 5— К.
двічі річно 15— •
піврічно 28— •
шіворічно 50— •
у Львові (без доставки):
«діло» 4— К.
двічі річно 12— •
піврічно 22— •
шіворічно 44— •
в Німеччині:
піврічно 28— М.
шіворічно 56— •
За заміну адреси
платити си 50 с.

Ціна оголошень:
Рядок п'ятитисячний
за 200 числа ВІД в кількості
1 к. в кількості 1500 разом
з 5 часткою ціни за кількості
2 к. Нижній 2 к. Сума
таких друкованих оголошень
не буде використана.

Після оголошення за п'ятитисячний
кількості.

Однак приймінні контракті
у Львові 16 с.
на провінції 20 с.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайко.

Мир з Україною підписанний.

Львів, 9. лютого 1918 р.

Перед замкненем числа одержали ми телефонічно таку відомість з Відня:
З Берестя доносять в даті 9 лютого:
Мирому умову в Україною підписано нині о 2-ї годині

над раном.

І положеню українського народу в Австрії доси чесма найменшої зміни.

Українська людність під властю польської бюрократії. — Українські посли в опозиції.

(В.П.) Львів, 9. лютого 1918.

З державою українського народу ведуть австрійські дипломати при зведені столику в найприязнішім тоні мирові переговори; а з галицькою віткою цього народу, кістю з кости Закордонної України, творить наставлена цадами австрійськими урядом армія польських урядників по старому все те, до чого привчили її десятиліття системи Балтів і Голуховських, Пінських і Потоцьких, і що здобудо собі в світі цілі — добре відому славу.

Віденська і берлінська преса одноголосно потішає війною й виснажену недостатками людність надію на харчі, які через мир з Україною напливуть сюди з сеї країни і які позволяють осереднім державам стати до окончної розправи з західними ворогами; а українська преса Галичини, віддана на ласку й неласку польських цензорів з рамени австрійського уряду, повбавлена всякої зможи відкликати ся на той стогні, який несе ся глибина української народної маси в Галичині.

Гр. Чернін говорить з українськими делегатами про забезпечене прав 20% процентів польської людності на Україні, а 70 процентів української людності в Східній Галичині до нинішнього дня має на ділі якраз стільки прав „забезпечених“, скільки зволить їй призвати 10 тисячна юрба польських урядників, розвіщених по наших селах, місточках і містах, наділених усіми засобами влади, надиханих тим дужком до нас, яким їх навіяло національне виховання, який нашіштує їм кожного дня польська преса, одним словом — який є виразником споконвічного польського напору на Схід, польського походу на очищені українських земель з українського елементу, польського зусилля збільшити Польщу — українською країною.

Таке діється ся безупинно, кождої хвилині — в тім самім часі, коли над політикою кревою полями Європи щораз вище в гору і що раз їїніше піднімається ся зоря національних своїх бід, зоря демократичної народної самоуправи, розгланюча в небутє давні національні привілеї, ганьбу панування народу над народом.

Український народ судять по своєму, українським народом управлюють по своєму, матеріальними і моральними добрами українсько-

го народу господарятъ по своєму — польські бюрократи, заступаючи українські людності шлях до хазяйновання на українській землі, — в тім самім часі, коли як одну з начальних засад світової демократії призначено елементарне право горожанина кождої народності до того, щоб у суді судили його справи судді той самої, що він народності, та щоб його культурними і господарськими добрами орудували його власні органи, органи той самої, що він народності.

Тої самої народності, а не чужинці! Тої самої народності, а не історичні суперники і зависні противники!

Стаючи в острій опозицію до австрійського правительства, Українська Парламентарна Репрезентація пішла на зустріч загальному народному почуванню в сій тяжкій хвилі і відповіла тим обективним вимогам, які нині ставить українському виступництву та дійсність, в якій австрійське правительство за посередництвом своїх польських органів удержує український народ. Зриваючи переговори з правителством, яке — коли-бі навіть справді хотіло, то не могло-би супроти явного і тихого опору польського урядництва змінити системи управи української частини Галичини, — У. П. Р. показала, що вже їй доволі безплодних, отже й безцільних Залачок в Віднем, коли дійсна, реальна й конкретна влада над країною лежить не в руках Відня, а в руках тої многотисячної армії польської бюрократії, яка безконечною сітою опутала українську Східну Галичину, наїдаючи їй волю свою, волю польської державної ратії.

Річ певна: від самого факту вступлення У.П.Р. на шлях бевоглядної опозиції ще нішо в нашій країні не змінить ся на ліпше. Український селянин, український робітник і український міщанин завтра, як учора, зносити ме чужинець польське панування в ласки австрійської держави. Але одному конець настане: конець ілюзій, інече би тут що-небудь поправилося чи поправляло або бодай взагалі могло поправити ся на ліпше, поки з плечів нашого народу не буде усунена налягаюча на нас густа сітка польської урядницької касти і поки на нашій землі вся влада і виконуване її не перейде в руки нашого народу.

Пан Загурскі.

Львів, 9. лютого 1918.

Віденська „Arbeiter Zeitung“ з 7. с. м. містить дослівний відпис присуду смерті, виданого в Синевідську 14. жовтня 1914 р. разом з судом на 11 українських селян за те, що зони „в останніх двох тижнях вересня 1914 р. і в перших двох тижнях жовтня 1914 в часі війни між австро-угорською монархією і російським царством, отже в воєнній час, вдали ся в порозумінні з неприятелем, щоб через те цісарські австрійські воянні сили принести шкоду, а ворогам користь“.

Імена тих селян: Михайло Козаль (54 літ), Федір Будз (47 літ), Стефан Гриб (26 літ), Микола Джус (39 літ), Петро Джус (35 літ), Адам Струк (28 літ), Антон Коваль (64 літ), Петро Коваль (62 літ), Іван Матішин (44 літ), Федір Фединичин (44 літ), Іван Тешевницький (39 літ), всі в Синевідська вінчного.

Однак доказованим матеріалом проти всіх них були візнані свідка Семка Муссака.

Як суд оперував сим матеріалом, наведено пару примірів. Читаємо в мотивах:

„Доразовий суд на основі візнань свідка Семка Муссака одноголосно стверджує, що обвинений Стефан Гриб показав Росіянам дорогу через гори. Візнання свідка Муссака призвав суд зовсім віроdstойними, тим більше, що обвинений Стефан Гриб не пішов проти віроdstойності свідка ніяких закидів і називав сам призвав, що російські війска питалися його про число австрійських війск, які перейшли через Синевідсько, і про дорогу на півден. Доразовий суд так само стверджує, що обвинений Стефан Гриб показав неприятельським жовнірам дорогу, щоби привести ворогам користь, а нашій воєнній силі шкоду. До сього ствердження дійшов суд на основі брехливих візнань обвиненого, яких було видно, що він є русофіл, тим більше, що свідок Муссак потвердив, що обвинений є русофіл“.

Обвинений Адам Струк візнав, що купив у Росіян арабовані річки, та що Росіяни питалися його про число наших жовнірів і на прямі, куди ті пішли, а також про дорогу з Синевідська на півден. На основі віроdstойних візнань свідка Муссака доразовий суд приняв за правдиве, що обвинений показав неприятельським жовнірам дорогу на півден і інформував їх, куди пішли наші війска“. І т. д. і т. д.

На такій основі обвинених засуджено на смерть через повішення. При суді виконано 19. жовтня 1914 р.

Як провідник розправи (Verhandlungsleiter) функтував Dr. Stanislaus v. Zagurski, Oberleutnant-Auditor. Про нього читаємо в Arb. Ztg.:

„Провідник розправи д-р Станіслав Загурскі, перед війною адвокат у Львові, розвинув під час війни дуже широку діяльність: він був у положенні видати більше як сто присудів смерті і довести їх до виконання. Свою задачу розумів він так поважно, що не тільки був особисто присутній при всіх повішаннях, які сам оголосив, але також випрошував в собі, щоб міг асистувати при виконанні присудів смерті, виданих його товарищами по уряді“.

„Між ін. засудив він в осені 1914 р. в Муничах трьох галицьких утікачів: о. Романа Березовського, Льва Кобилянського і Семена Жабяка, і довів присуд до виконання. При зновленню сей справи перед військовим судом в Стрию присудом сього суду з 17. січня с. р. стверджено, що засуджені були зовсім невинні“.

„В 1915 р. Загальна Українська Рада жалувала ся на поступоване п. Загурскому в ц. к. начальний командині.

Д-р Загурскі авансував опісля на капітана і був приділений як судовий референт при і. к. корпусі Гофмана“.

